Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2022-0727
(mr. F.H.E. Boerma, voorzitter en mr. K. van Oort, secretaris)

Klacht ontvangen op	: 15 september 2020
Ingediend door	: de heer [naam 1] en mevrouw [naam 2], verder te noemen de consumenten
Tegen	: InterBank N.V., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank
Datum uitspraak	: 31 augustus 2022
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Vordering toegewezen

Samenvatting

De consumenten stellen dat zij, op basis van de uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid met nummers 2019-004, 2019-005 en 2019-005B, recht hebben op een hogere rentecompensatie dan door de bank reeds is aangeboden. De bank heeft dit betwist. De vordering van de consumenten wordt toegewezen.

1. De procedure

1.1 De commissie beslist op basis van haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consumenten; 2) het verweerschrift van de bank; 3) de repliek van de consumenten en 4) de dupliek van de bank.

1.2 De bank is in deze zaak vertegenwoordigd door professioneel gemachtigde mr. V.H. Affourtit.

1.3 De commissie is van oordeel dat het niet nodig is de zaak mondeling te behandelen. De zaak wordt daarom op grond van de stukken beslist.

1.4 De consumenten en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De consumenten hebben op 10 oktober 2006 een doorlopend kredietovereenkomst gesloten met de bank, met een kredietlimiet van € 10.000,- en een variabele effectieve kredietvergoeding van € 7,9% per jaar.

2.2 De kredietvergoeding heeft zich gedurende de looptijd van het krediet als volgt ontwikkeld:

Wijzigings datum	Contract Nummer	Contract Jaar Rente Nominaal Percentage	Contract Maand Rente Nominaal Percentage	Contract Jaar Rente Effectief Percentage
26-10-2006	[redacted]	7,668%	0,639%	7,9%
1-12-2006	[redacted]	7,944%	0,662%	8,2%
15-1-2007	[redacted]	8,220%	0,685%	8,5%
2-8-2007	[redacted]	8,400%	0,700%	8,7%
2-6-2008	[redacted]	8,964%	0,747%	9,3%
29-10-2008	[redacted]	10,056%	0,838%	10,5%
2-12-2008	[redacted]	9,144%	0,762%	9,5%
22-6-2009	[redacted]	7,944%	0,662%	8,2%
1-9-2011	[redacted]	8,220%	0,685%	8,5%
1-3-2012	[redacted]	7,944%	0,662%	8,2%

2.3 Op 30 augustus 2012 hebben de consumenten het volledige krediet afgelost, waarna het krediet is beëindigd.

2.4 De bank heeft, in navolging van eerdere uitspraken van de Commissie van Beroep van Kifid, een compensatieregeling in het leven geroepen waarbij zij haar klanten compenseert voor te veel betaalde rente op doorlopend krediet.[1] In dat kader heeft de bank de consumenten een compensatie van € 260,18 (waaronder een bedrag van € 43,57 aan wettelijke rente) aangeboden. Dit voorstel is door de consumenten niet geaccepteerd.

De klacht en vordering

2.5 De consumenten vorderen betaling van een bedrag van € 700,- te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf 10 juli 2006.

2.6 De consumenten leggen hieraan het volgende ten grondslag. De bank heeft de rentevergoeding ten onrechte alleen berekend over de periode vanaf 1 januari 2008, terwijl de consumenten recht hebben op rentecompensatie vanaf 10 oktober 2006. De bank dient de consumenten dan ook te compenseren voor de gehele looptijd van de overeenkomst.

[1] Commissie van Beroep d.d. 21 januari 2019, 2019-005 en Commissie van Beroep 5 februari 2020, 2019-005B.

Het verweer

2.7 De bank heeft verweer gevoerd tegen de vorderingen van de consumenten. Samengevat en voor zover van belang heeft de bank daartoe het volgende aangevoerd.

a. De vordering is verjaard, dan wel de consumenten hebben de klachtplicht geschonden. De bank is hierdoor ernstig in haar belangen geschaad, nu zij niet meer over relevante stukken en gegevens van voor 2008 beschikt.
b. Het is niet aannemelijk dat de consumenten de verwachting hadden of redelijkerwijs mochten hebben dat de CBS/DNB-rentereeks in hun specifieke geval zou worden gevolgd.
c. De CBS-rentereeks geeft in de jaren tot 2008 niet de reële gemiddelde marktrente weer, kort gezegd nu daarin ook de onvergelijkbare stunttarieven en de werkwijze van DSB Bank zijn opgenomen. Het zou naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zijn van de bank te verwachten dat zij de kredietvergoeding aanpast aan de loktarieven van DSB Bank, die veelal zelfs verlieslatend waren. De kredietvergoeding van de consumenten voor 1 januari 2008 past volgens de bank in de lijn van de marktontwikkelingen in die periode, zodat er geen vergoeding hoeft te worden betaald;
d. De consumenten is bij het sluiten van de overeenkomst een kredietvergoeding aangeboden die lager lag dan de rente in de CBS/DNB-reeks, zodat niet te veel kredietvergoeding in rekening is gebracht;
e. De bank hanteert in dat kader een minimumtarief om minimaal de kosten van het krediet te dekken. Dit vormt de ondergrens voor de kredietvergoeding. Indien deze kredietvergoeding ook de trend van de gemiddelde marktrente zou moeten volgen, dan zou de klant een tarief betalen dat ligt onder de kostprijs. De bank wordt dan gedwongen om een verlieslatend tarief aan te bieden. Een dergelijke uitwerking van de uitspraak van de commissie van beroep is naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar.

3. De beoordeling

Verjaring

3.1 De verjaringstermijn volgt uit artikel 3:310 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Volgens vaste rechtspraak geldt dat de hier genoemde termijn van vijf jaar pas gaat lopen wanneer de consumenten voldoende zekerheid hebben verkregen dat zij schade hebben geleden, die werd veroorzaakt door de bank.[2]

[2] Zie daarvoor Hoge Raad 31 maart 2017, ECLI:NL:HR:2017:552, overweging 3.3.2, te vinden op www.rechtspraak.nl.

Aangezien uit het beoordelingskader van de Commissie van Beroep van Kifid blijkt dat de consumenten ervan mochten uitgaan dat zij een rente zouden betalen die zich (met een bij aanvang bepaald verschil) zou verhouden tot de marktrente, hadden de consumenten naar het oordeel van de commissie niet bedacht hoeven te zijn op het feit dat de aan hen berekende rente met die marktrente uit de pas was gelopen. De consumenten hadden naar het oordeel van de commissie geen reden te twijfelen aan de deugdelijkheid van het handelen van de bank. Binnen die omstandigheden is de commissie van oordeel dat de consumenten pas voldoende zekerheid hadden dat sprake was van schade die voortvloeide uit het handelen van de bank door de einduitspraak van de Commissie van Beroep van Kifid met nummer 2019- 005B, die op 5 februari 2020 werd gepubliceerd.[3] Dit betekent dat van verjaring geen sprake is.

Klachtplicht

3.2 Gezien hetgeen hiervoor is overwogen slaagt het beroep op de schending van de klachtplicht als bedoeld in artikel 6:89 BW ook niet. In dat kader is van belang dat er minder snel een voortvarend onderzoek naar de deugdelijkheid van de prestatie hoeft te worden verwacht, indien de consumenten erop mogen vertrouwen dat er niet gebrekkig wordt gepresteerd door de bank.[4] Daarnaast is een belangrijke omstandigheid die wordt meegewogen, of de bank in een slechtere bewijspositie is terechtgekomen doordat de consumenten hebben gewacht met klagen.[5] In het onderhavige geval is van een dergelijke benadeling geen sprake. De ontwikkelingen van de contractrente die in overweging 2.2 zijn overgelegd, zijn immers door de bank zelf in het geding gebracht, waaruit blijkt dat zij nog over de relevante stukken beschikt om verweer te kunnen voeren tegen de onderhavige vordering.[6]

Inhoudelijke beoordeling

3.3 In de uitspraak Commissie van Beroep van Kifid met nummer 2019-005 is in de overwegingen 5.9 en 5.10 het volgende overwogen:

"5.9 Het staat een kredietaanbieder vrij om bij het aangaan van een doorlopend krediet een consument een hogere of lagere kredietvergoeding aan te bieden dan het gemiddelde van de rentes die kredietaanbieders op dat moment hanteren voor doorlopende kredieten aan consumenten.

[3] Zie in dat verband ook het arrest Hoge Raad 9 oktober 2020, ECLI:NL:HR:2020:1603, overweging 3.3.3., te vinden op www.rechtspraak.nl.
[4] Zie daarvoor PG 13 maart 2020, ECLI:NL:PHR:2020:284, overweging 3.9, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[5] Zie Hoge Raad 8 februari 2013, ECLI:NL:HR:2013:BY4600, overweging 4.2.6, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[6] Zie ook Commissie van Beroep Kifid, nr. 2021-0021 overwegingen 5.19 t/m 5.22, te vinden op www.kifid.nl.

In de aangeboden kredietvergoeding kan de kredietaanbieder alle factoren meewegen die volgens hem de prijs van het krediet in het individuele geval moeten bepalen, waaronder commerciële motieven en het risico dat volgens de inschatting van de kredietaanbieder aan de individuele consument is verbonden. De prijs wordt dus bij de aanvang van de kredietovereenkomst bepaald en de consument aanvaardt die met het sluiten van de kredietovereenkomst. Daarmee is het verschil vastgelegd tussen de individuele kredietvergoeding en het gemiddelde van de rente op de relevante kredietmarkt.

5.10 De Bank zal het bedoelde verschil tussen de gemiddelde rente en de individuele kredietvergoeding, zoals dat bij het sluiten van de kredietovereenkomst is gegeven, moeten handhaven, althans ervoor moeten zorgen dat dit verschil niet ten nadele van de consument wijzigt, om de kredietvergoeding in de pas te houden met de marktrente en zo te voldoen aan de verwachtingen die de consument daarover mocht hebben. De Bank moet bij het dalen van de marktrente de individuele kredietvergoeding dus op die wijze met de schommelingen van de marktrente laten meebewegen. Dat wil niet zeggen dat de Bank bij het dalen van de marktrente de kredietvergoeding dagelijks moet aanpassen. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal zal in het algemeen redelijk zijn. Ten overvloede merkt de Commissie van Beroep op dat de Bank bij het stijgen van de marktrente de kredietvergoeding mag verhogen met behoud van het eerdergenoemde verschil, maar zij is daartoe op grond van de overeenkomst vanzelfsprekend niet verplicht. Zij mag in het voordeel van de consument van verhoging afzien of de verhoging beperken."

3.4 Binnen dit beoordelingskader is geen steun te vinden voor de stelling van de bank dat geen rentevergoeding is verschuldigd voor de perioden waarin de kredietvergoeding lager was dan de referentierente. Uit het beoordelingskader van de Commissie van Beroep van Kifid volgt dat de kredietvergoeding (contractrente) gedurende de looptijd in de pas moet blijven met de referentierente. Het verschil, dat gedurende de looptijd moet worden gehanteerd, wordt bij aanvang bepaald. Een periodieke aanpassing met redelijke intervallen volstaat. Een aanpassing per kwartaal kan in het algemeen als redelijk worden aangenomen. Daarbij wordt geen onderscheid gemaakt voor de situatie dat de kredietvergoeding lager is dan de referentierente. Ook in dat geval mogen de consumenten er naar het oordeel van de commissie op vertrouwen dat de kredietvergoeding in de pas blijft lopen met de referentierente. Het enkele feit dat de kredietvergoeding bij aanvang van het krediet lager was dan de referentierente, maakt niet dat de consumenten er dan niet op mochten vertrouwen dat hun rente de normale schommelingen in de markt zou volgen.

3.5 De bank heeft nog gesteld dat dit naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar zou zijn, omdat zij dan verlieslatende rentetarieven moet hanteren. Dit standpunt is door de bank echter verder niet toegelicht, laat staan onderbouwd.

Niet blijkt dat de bank, indien zij de rente in de pas laat lopen met de referentierente, daadwerkelijk verlies lijdt op het aan de consumenten verstrekte krediet. Dit verweer slaagt dan ook niet.

3.6 Het verweer van de bank ten aanzien van de compensatie voor de periode vóór 1 januari 2008 slaagt eveneens niet. De bank heeft aangevoerd dat de referentierente die door de Commissie van Beroep van Kifid is gehanteerd niet de reële gemiddelde marktrente weergeeft in de periode vóór 1 januari 2008, kort gezegd omdat de stunttarieven van DSB de gemiddelde marktrente verstoorden. De commissie merkt daarbij op dat uit het deskundigenrapport, dat heeft geleid tot het vaststellen van de referentierente, blijkt dat daarin de situatie van DSB is opgemerkt en meegenomen.[7] Daarnaast heeft de Commissie van Beroep van Kifid op 3 maart 2021 en 7 april 2021 opnieuw geoordeeld dat voor de periode vanaf 1 januari 1998 de referentierente dient te worden gehanteerd die volgt uit het deskundigenrapport.[8]

Conclusie

3.7 Het voorgaande leidt ertoe dat de bank de door de consumenten verschuldigde kredietvergoeding opnieuw zal moeten berekenen om deze in de pas te laten lopen met de referentierente en deze te laten meebewegen met het dalen of stijgen van de referentierente. Het door de consumenten te veel betaalde bedrag zal de bank aan de consumenten moeten terugbetalen. De kredietverstrekker heeft bij het berekenen van het terug te betalen bedrag de vrijheid om in verrekening te brengen wat de consumenten minder aan rente hebben betaald dan zij zouden hebben betaald indien de kredietvergoeding steeds had meebewogen met de referentierente.[9]

3.8 Uit het compensatieplan van de bank volgt dat zij over de te veel betaalde kredietvergoeding vanaf 1 januari 2008 rente-over-rente vergoedt. In onderhavig geval dient de bank de compensatie te herrekenen vanaf 10 oktober 2006. Verder sluit de commissie voor de herrekening aan bij de door de bank bij het verweerschrift overgelegde berekeningen waarin ook is opgenomen dat rente-over-rente wordt vergoed. Dit in overeenstemming met de recente uitspraak van de Commissie van Beroep van Kifid waarin is geoordeeld dat bij het berekenen van de compensatie voor te veel betaalde rente op doorlopende krediet rekening moet worden gehouden met het rente-over-rente-effect.[10]

---

[7] Zie Commissie van Beroep Kifid nummer 2019-005C, pagina 12 en 13, te vinden op www.kifid.nl.
[8] Zie Commissie van Beroep Kifid nummers 2021-0015 en 2021-0021, te vinden op www.kifid.nl.
[9] Zie Commissie van Beroep van Kifid met nummer 2021-0015.
[10] Zie Commissie van Beroep van Kifid nummer 2022-0036, te vinden op www.kifid.nl.

3.9 De uitvoering van de berekening laat de commissie over aan de bank als professionele partij. Daarbij verwacht de commissie dat de bank de berekening aan de consument doet toekomen om de consument inzicht te geven in de totstandkoming van de hoogte van de compensatie.

3.10 Het voorgaande leidt ertoe dat de vordering van de consument wordt toegewezen.

Wettelijke rente

3.11 Het bedrag dat door de consumenten te veel is betaald dient te worden vermeerderd met de wettelijke rente hierover. De consumenten hebben wettelijke rente gevorderd vanaf 10 oktober 2006, zijnde de aanvangsdatum van de overeenkomst. De wettelijke rente is op grond van artikel 6:119 lid 1 BW echter pas verschuldigd vanaf het moment dat de bank in verzuim verkeert met de terugbetaling van de te veel betaalde rente. Nu geen van partijen op de datum van verzuim is ingegaan, zal de commissie als verzuim-datum hanteren de datum waarop de overeenkomst tussen partijen is beëindigd, te weten 30 augustus 2012. De wettelijke rente zal vanaf die datum worden toegewezen.

4. De beslissing

De commissie beslist dat de bank binnen zes weken na heden:

- de kredietvergoeding die de consumenten aan de bank zijn verschuldigd in de periode vanaf 10 oktober 2006 aanpast, zoals onder overweging 3.7 en 3.8 is weergegeven;

- Voor zover uit de berekening van de bank volgt dat de consumenten recht hebben op een hogere vergoeding dan eerder is uitgekeerd, dient de bank dit bedrag aan de consumenten te betalen, te vermeerderen met de wettelijke rente over dit bedrag vanaf 30 augustus 2012 tot aan de dag der algehele voldoening.

Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Kifid als wordt voldaan aan de vereisten van regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na de verzenddatum van de uitspraak een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie vanaf 1 april 2017, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.